

Behovet av triadiska och dialogiska samtal om interaktiva processer

av Bengt-Åke Wennberg

I en statisk världsbild är förhållandena då, nu och sedan likadana. Vad som skall hända kan räknas ut från vad man redan vet från då och nu. Detta överensstämmer uppenbarligen inte med hur världen ter sig för oss. Den förändras. Ofta genom mänskliga handlingar.

För att belysa *tillblivelsens rationalitet* på det sociala området krävs därför en annan typ av analyser än om världen vore statisk. Ett sätt att göra detta är genom dialogiska och triadiska samtal om de interaktiva mönster som formas och skulle kunna formas av de inblandade.

Detta var upprinnelsen till etableringen av Samarbetsdynamik AB. Företaget startade sin verksamhet 1969 och har således under ett halvt sekel fått uppdrag där vi genom triadiska och dialogiska samtal utvärderat, utforskat och följt en mängd olika försök med alternativa samarbetsformer i arbetslivets olika sektorer.

De olika resonemang och teoribildningar som dessa försök byggts på, liksom de erfarenheter som gjorts, har vi i Samarbetsdynamik systematiskt samlat in och dokumenterat i rapporter och andra texter. Dessa har löpande spridits genom webbsidan samarbetsdynamik.se och utvecklats vidare genom olika former av möten och workshops där medarbetare från Samarbetsdynamik AB har medverkat.

Triadiska samtal om det aktuella interaktiva mönstret i en verksamhet är nödvändiga för att bryta blockeringar i synen bland de berörda på vad som orsakar verksamhetens problematik. Detta är en mentalt krävande process.

Ofta bygger existerande analyser på en ontologisk kunskapssyn – hur något "är" – när det istället är kunskaper om tillblivelsens rationalitet – hur något blir till – som behövs för att ta ställning till vad som behöver göras i "nuet". Utan en sådan ny utgångspunkt för samtalen är det ofta svårt att gemensamt kunna upptäcka och introducera bättre och mer realistiska sätt att tackla de aktuella frågorna.

Sådana samtal försvåras av de deltagande individernas ofullständiga föreställningar av vad som gör att den aktuella dynamiken i samspelet blir till. Med tanke på sociala samspels karaktär är dessa brister fullt rimliga och naturliga. Sådana olämpliga och ofullständiga föreställningar leder emellertid regelmässigt till orealistiska prestationskrav, stereotypa rollförväntningar och otrygghet i relationerna. Detta försvårar därmed de analyser av det framtida samspelet som måste göras.

För att etablera det nytänkande som behövs för att förändra ett interaktivt mönster krävs därför att man inledningsvis kan mötas på neutrala arenor där samtalet kan frikopplas från etablerade maktrelationer och från invanda roller. De samtalsaktiviteter Samarbetsdynamik AB initierar bryter därför ofta mot tidigare invanda och inlärdasamtalsformer.

Genom att skapa nya samtalsaktiviteter och etablera en så trygg miljö som möjligt för samtalandet undersöker vi tillsammans med de aktuella aktörerna hur de samspelsmönster man klagat över kan ha uppstått och vilket alternativt agerande som skulle kunna medföra att detta ändras. Grunden för dessa aktiviteter är den triadiska samtalsformen.